A The Explorer bemutatja:

Kóbe zárt titkok földjén

MINI-EXPEDÍCIÓ A BALATON-FELVIDÉKEN

HA A SZENT GYÖRGY-HEGY TETEJÉN ÁLLVA TEKINTETÜNK VÉGIGSIKLIK A SZELÍD, DIMBES-DOMBOS TÁJON, NEHÉZ ELKÉPZELNÜNK, HOGY EZEN A HELYEN ÉVMILLIÓKKAL EZELŐTT DÜHÖNGŐ TŰZHÁNYÓK TOMBOLTAK. PEDIG A KÁPRÁZATOS ARANYHÁZ ÉPPÚGY VULKÁNI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE, MINT A GIGANTIKUS BAZALTORGONÁK, ÉS A BALATON-FELVIDÉK TÖBBI GEOLÓGIAI CSODÁJA. A THE EXPLORER CSAPATA FELKEREKEDETT, HOGY BEMUTASSA E KIVÉTELES TÁJ EGYEDÜLÁLLÓ SZÉPSÉGEIT.

ÍRTA: **HIDVÉGI BRIGITTA**
FOTÓK: **RAKMÁNYI ERNŐ**

Utunkat megkezdve még nem is sejtjük, mennyi látnivalót tartogat számunkra a Balaton-felvidék. A geológiai csodáiról híres térség bejárása mindenképpen hosszabb időt igényelne, de nekünk most csak két napunk van arra, hogy a nevezetességek közt válogatva megtekintsük a legérdekesebbeket.

Nem tagadom: nehéz dolgunk van. Elsőként a Tihanyi-félsziget felé vesszük az irányt, és megismerkedünk a történelmileg kiemelkedő jelentőségű bencés apátsággal, amelyet I. András király 1055-ben alapított Szent Ányos és Szűz Mária tiszteletére.

Már messziről megállapítható, hogy az épületegyüttes barokk stílusú. A tufába mélyített altemplom, ahol András király sírját őrzik, jóval egyszerűbb, mondhatni puritán kinézetű. Ez az egyetlen olyan tér a templomban, mely a 11. századtól gyakorlatilag érintetlenül fennmaradt. Egy pillanatra megborzongok, amikor felvillan gondolataimban, hogy majd ezer évvel ezelőtt, az uralkodó temetésén szerettei és az udvartartás állt ezen a helyen, megrendülve, mély gyászban.

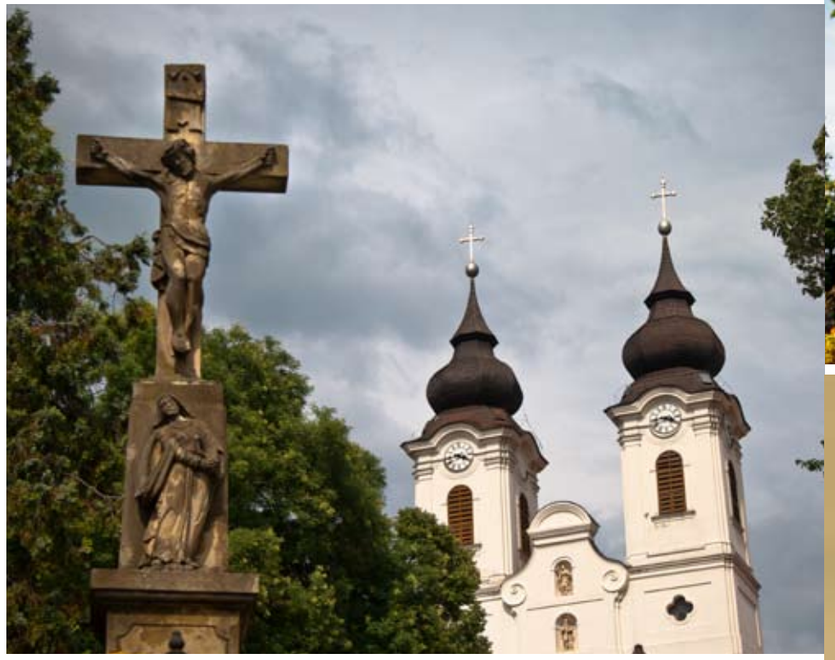

Az ódon teremben állították ki András király híres alapítólevelének a másolatát is. A páratlan becsű oklevél érdekessége, hogy a latin nyelvű szövegbe néhol magyar szavak keveredtek, így ez az egyik legrégibb, anyanyelvünket őrző írásos emlékünk. Az altemplomból átsétálunk a kolostorépület emeleti szintjére, IV. Károly király emlékszobájába. Az 1921. októberi második sikertelen királypuccs után töltött itt néhány napot fogságban, feleségével, Zita császárnéval együtt. Az utolsó magyar király és osztrák császár életéről láthatunk itt egyedi fotókat, és a Habsburg-Lotaringiai uralkodóház rövid történetével is megismerkedhetünk.

A monostor és népei című tárlat megtekintése után elbúcsúzunk a gyönyörű rendháztól, és ismét beszálltunk a Jeepbe. Következő úti célunk a Levendula Ház. Az elnevezés nem véletlen: ennek az illatos növénynek Tihanyban jelentős kultúrája alakult ki az elmúlt évtizedek során. Az első ültetvényt Bittera Gyula európai hírű gyógynövényszakértő 1924-ben telepítette a Csúcs-hegy oldalába. A sikerek láttán a termesztést kiterjesztették, és végül a tihanyi levendula minősége jóval meghaladta eredeti hazája, Franciaország eredményeit.

BALRA: AZ EZERÉVES TIHANYI APÁTSÁG BAROKK STÍLUSÚ ÉPÜLETE
FENT: A NAPFÉNYBEN FÜRD□ ARANYHÁZ HAJDAN GEJZÍRKÉNT M□KÖDÖTT
JOBBRA: A CSAVAROS SZARVÚ SZÜRKEMARHA IGAZI HUNGARIKUM
LENT: PANORÁMA AZ ARANYHÁZ TETEJÉR□L

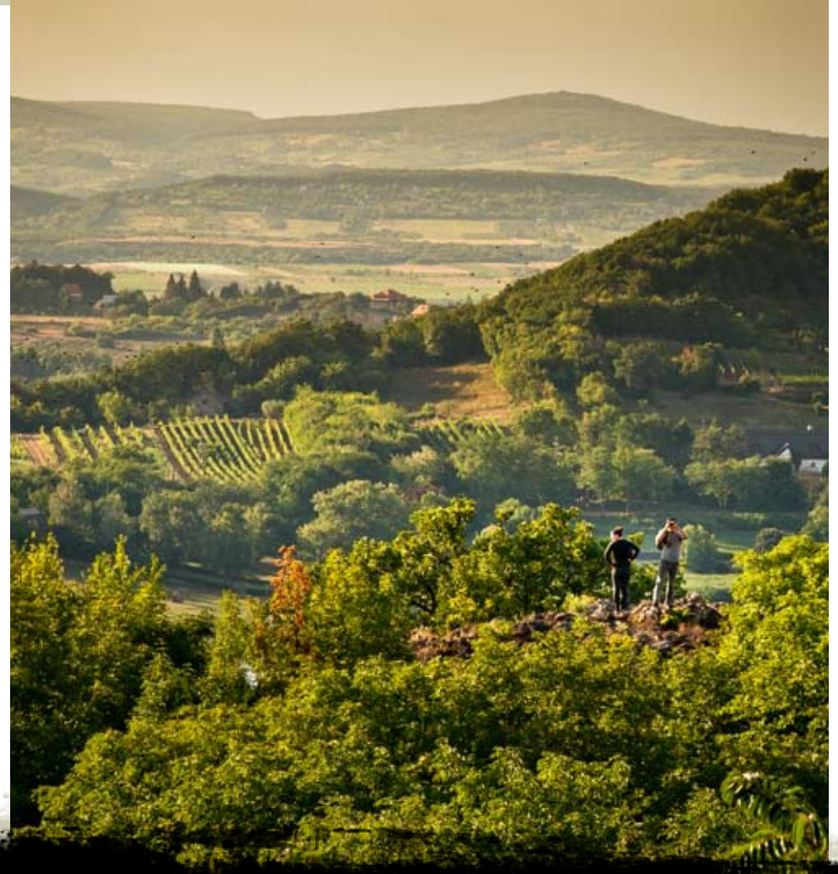

A kinyert illóolaj számos jótékony hatással rendelkezik: kezelhetjük vele náthánkat, fejfájásunkat, jó álmatlanság ellen, valamint izom- és ízületi bántalmakra, és nem utolsósorban elriasztja a rovarokat is.

A Levendula Ház június elsején nyitotta meg kapuit az érdeklődők számára. Mi is kíváncsiak voltunk erre az újdonságra. A tihanyi Belső-tó partján emelt látogatóközpontban a félsziget kialakulásának történetével ismerkedünk meg. Nemhiába nevezik a térséget a „megszelídült vulkánok földjének". A Tihanyi-félsziget legnagyobb részét vulkáni tevékenység alakította ki. Az egykori Pannon-tenger üledékrétege fölött a tűzhányók működésnek nyomai találhatók mindenütt. A tihanyi vulkán forró kőzetolvadéka a kitörést követően vízzel átitatott üledékre ömlött, így a felszabaduló gőz nyomása óriási robbanásokat eredményezett. A kiszórt kőzetdarabok a puha üledékbe csapódtak, apró kráterek sorozatát alakítva ki. A későbbiekben másfajta vulkáni működésre is sor került, ez okozta a felszín változatosságát: hegykúpok, dombok, forráskúpok teszik izgalmassá a tájat. A magaslatok a kalderaperemek maradványai, a kráterek helyén pedig tavak jöttek létre. A bazalttufa rétegek a kéregmozgások miatt összetöredeztek és elmozdultak, és az erózió is hozzájárult a sajátos tájkép kialakításához. Később hévforrásos utóvulkáni működés jellemezte a környéket; így jöttek létre az Európában egyedülálló forráskúpok, amelyek a gejzirit nevű kőzetből épülnek föl. Ezek közül az „Aranyház" sziklaképződményt tartják a legszebbnek. Az interaktív kiállítás és a megtekintett film bennünket is felcsigázott; úgy döntöttünk, szemügyre vesszük a legendás forráskúpot.

Utunk a Belső-tó mentén vezetett. Ez a kisebb tavacska 25 méterrel fekszik a Balaton vízszintje felett, és a vadkacsák kedvelt fürdőzőhelye. A környéken egyébként is színes az állatvilág: találkozunk egy szürkemarha-csordával, sikerül lencsevégre kapnunk néhány ürgét, és még egy lovas csapattal is összefutottunk. A jelzéseket követve végül felérünk az Aranyházhoz.
Az egykor volt gejzír kúpjára felkapaszkodva értettük meg, miért tartják annyira gyönyörűnek ezt a páratlan geológiai emléket. A forráskúpot egy különleges sárga zuzmó borítja, és ha szépen süt a nap, a szikla aranyosan tündököl, szinte szikrázik a fényben. Nemcsak a leglátványosabb, de a legnagyobb képződmény is egyben ez a hárommillió évvel ezelőtt keletkezett földtani alakzat.

Többek között az Aranyház is hozzájárult ahhoz, hogy a félsziget 2003-ban elnyerte az Európa Diplomát, a védett területek számára adható legmagasabb európai elismerést. Kicsit még elidőzünk a sziklaalakzat tetején, a késő délután napfényben fürdő táj pompáját csodálva. A szorító idő miatt lassan visszaballagunk a Jeephez, és a szállásunk felé vesszük az irányt, Dörgicsére. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területén fekvő község az egykori Alsó- és Felső-, valamint a később csatlakozó Kisdörgicse települések egyesüléséből született. Valaha nemesi és egyházi birtokoknak adott otthont, és fejlett borászatáról (mely mind a mai napig él), valamint mezőgazdaságáról volt híres. Dörgicsén található a Sárffy Uradalmi Vendégház, ahol az éjszakát töltjük.

TÚLOLDALT: A SÁRRFY-VENDÉGHÁZ HANGULATOS NYITOTT ÉTKEZŐJE
KÖZÉPEN ÉS JOBBRA: A BAZALTORGONÁK A SZENT GYÖRGY-HEGY ÉSZAKKELETI OLDALÁN A VULKANIKUS MŰKÖDÉS NYOMAI
LENT: A 11. SZÁZADI ROMTEMPLOMOT EGY RÓMAI KORI ÉPÜLETBŐL ALAKÍTOTTÁK KI

Felfedezőutunkat a Balaton-felvidéki Nemzeti Park jóvoltából egy elhivatott természetvédelmi őr, Gábor segítette. Rutinosan kalauzolt el bennünket a nevezetes helyszínekre, és készségesen mesélt a táj kialakulásáról, rejtett érdekességeiről.
Első állomásunk a különleges Jég-barlang. Megdöbbenve tapasztaljuk, hogy minél közelebb lépünk a leomlott sziklák alkotta üreghez, annál hidegebb van. Amikor a sziklák közé dugjuk a kezünket, a jeges levegőtől még jobban megborzongunk.
A Jég-barlang tulajdonképpen egy, a bazaltoszlopok törmeléktömbjei között kialakult sziklaodú, létrejöttének módja alapján álbarlangnak tekinthető. Belül megszorul a télen lehűlt levegő, amely a nyár során sem képes felmelegedni. Gábor elmondja, hogy a barlang jórészt feltáratlan, annyira szűkek a járatok, hogy lehetetlen jobban szemügyre venni a képződmény belsejét.
A titokzatos üreghez egy legenda is fűződik. A középkorban úgy tartották, Sárkányölő Szent György ezen a helyen végzett tűzokádó ellenfelével.
Miután kellően átfagytunk, nekivágunk a csúcsnak. Utunk az északkeleti oldalon, a híres bazaltorgonák mellett vezet; ámulva nézzük a nem mindennapi képződményeket. Az oszlopok úgy nyerték el jellegzetes sokszög alakjukat, hogy a felszínre jutott láva a kihűlés során összehúzódott, s a bazaltlepény a hűlés irányára merőlegesen felhasadozott. A rések a szélsőséges időjárás hatására, a szél, a fagy, a hőingadozás következményeként tágultak, míg egyre inkább elkülönültek egymástól. Ez a folyamat jelenleg is tart. A hegycsúcsra felérve lélegzetelállító panoráma tárul elénk, látjuk az összes tanúhegyet, a Balaton tükrét és a távolabbi tájakat is. Több helyen zivatarfelhőkre és esőfrontokra leszünk figyelmesek, máshol napfény csordogál az alant fekvő vidékre. Órákig tudnánk gyönyörködni a csodálatos kilátásban, de sajnos sok még a teendőnk. Elbúcsúzunk a Szent György-hegytől, és legközelebbi célunk, a Káli-medence, azon belül is a Kővágóörsi kőtenger felé vesszük az irányt.

TÖBBEK KÖZÖTT AZ ARANYHÁZ IS HOZZÁJÁRULT AHHOZ, HOGY A FÉLSZIGET 2003-BAN ELNYERJE AZ EURÓPA DIPLOMÁT.

A kaput átlépve hirtelen belecsöppenünk a 19. századba. Az ódon kúriába első pillantásra beleszeretünk. Tamás, barátságos vendéglátónk elmeséli, hogy a házat 1890-ben Sárffy János építtette, és akkoriban ez volt az uradalom központja, de több épület is tartozott hozzá a faluból. A mai kinézetét néhány év múlva, egy átépítés során nyerte el. Később különböző célokra használták, volt tsz, mozi és kultúrház is. A 80-as évek alatt sajnálatos módon lakhatatlanná vált.
A jelenlegi tulajdonosok 2001-ben vásárolták meg azzal a céllal, hogy eredeti varázsát megőrizve egy békés, hangulatos vendégházat hozzanak létre. Egy uniós vidékfejlesztési pályázat elnyerése után, 2002-ben megkezdték a felújítást. Mára már visszatérő vendégekkel büszkélkedhet a csendes, romantikus vendégház. Említésre méltó a helyi termelőktől vásárolt, valamint saját készítésű ételrepertoár: a kecskejoghurt, a házi sajt és az ínycsiklandozó lekvár.

Másnap reggel szomorúan búcsúzunk hangulatos szállásunktól és kedves házigazdánktól. Meglátogatjuk a három műemléknek nyilvánított romtemplomot, melyek egykor Dörgicse különálló részeihez tartoztak. Kisdörgicsén a Szent Miklós tiszteletére építtetett apró, román stílusú kőtemplom megmaradt falai közt lépkedünk, mint valaha, az Árpád-korban elődeink. Felső-Dörgicsén megcsodáljuk a Szent Péter tiszteletére felszentelt, legrégebbi építésű templomot a faluban: a 11. században római kori épület alapfalaira emelték, majd kétszáz évvel később kibővítették, egyedi módon, három fal hozzátoldásával. Alsó-Dörgicsén a fehérvári őrkanonokság kegyúri templomát a 13. században építették, és ez mindhárom közül a legnagyobb. Déli oldalán egy kilenc helyiségből álló épületkomplexum volt, amely kétszintes lakóházból és melléképületekből állt. A templom megmaradt magas falainak köszönhető, hogy a hely akusztikája ma is kitűnő, így a dörgicseiek sokszor rendeznek itt zenés esteket.
A Balaton-felvidék kiemelkedő látványosságai a tanúhegyek. Kialakulásuk, a Tihanyi-félszigethez hasonlóan, a 3-4 millió évvel ezelőtti vulkáni tevékenységnek köszönhető. A felszínre törő láva a homokból és agyagból felépülő tengeri üledékre érkezve szétterült, és megdermedve ezt később megóvta a pusztulástól, ellentétben a körülötte fekvő területekkel. Így a vulkanikus kőzetekkel borított részekből csonka kúp, vagy kúp alakú hegyek képződtek. Erről kapták nevüket a tanúhegyek: megmutatják a tengeraljzat eredeti magasságát. A The Explorer csapata tehát nekivágott, hogy felfedezze az egyik legérdekesebb „szemtanút": a 414 méter magas Szent György-hegyet.

A HEGYEST□ AZ OSZLOPOK ALAKJÁRÓL KAPTA A NEVÉT. JOBBRA LENT: A KIÉGETT F□ SÁRGÁS FOLYAMKÉNT NYALDOSSA A K□TENGERT

Kővágóörs közelében, sőt, a házak alatt is megtalálhatók ezek a kvarchomokkőből álló képződmények. A jókora, lapos sziklák a Pannon-tenger megkövesedett homokturzásai. A kőtenger közepén szabadjára engedjük a fantáziánkat, és a változatos alakú sziklákban krokodilt, halat, madarat vélünk felfedezni. A köveket a szél és a víz formálta, apró tavacskák, mélyedések, barlangok alakultak ki felszínükön, színes mohák, zuzmók telepedtek meg rajtuk. A kőtengert körülvevő füves tér változatos rovarfajoknak ad otthont, egy kifejlett zöld gyík pedig kedvesen pózol nekünk a kamerába. A sziklákat magunk mögött hagyva elindulunk utolsó állomásunk, a Hegyestű felé. Az egykori bazaltbánya területén geológiai bemutatóhelyet létesítettek. Itt egy valóságos időutazáson veszünk részt: a terepen felsorakoztatták az egyes földtörténeti korok jellemző sziklaképződményeit. A főszerkesztőnk, Tamás a kőtömbök kialakulásáról, jellemzőiről mesél nekünk, s egyszer csak arra leszünk figyelmesek, hogy kis csapat gyűlt körénk: másokat is érdekel a rögtönzött előadás.

Európai viszonylatban is ritkaságszámba megy a Hegyestű nyújtotta élmény, itthon pedig egyedülálló.

Ezután egy rövidke hegymászás következik, és ismét bámulatos látvány tárul elénk. Európai viszonylatban is ritkaságszámba megy a Hegyestű nyújtotta élmény, Magyarországon pedig egyedülálló. A megszilárdult bazaltláva kúp úgy alakult ki, hogy a kitörő tűzhányó lávafolyamát nem követte kőszóródás vagy törmelékkilövellés, az oszlopok pedig hegyes tűformában szilárdultak meg. Később a csúcsot is meghódítjuk, és mosolyogva üdvözöljük az ismerős hegyeket ebből az új perspektívából. Lefele menet, eltelve az élményekkel, eszembe jut, vajon hányan képesek igazán látni ezeket a gyönyörű természeti kincseket – látni, és nem csak nézni; látni, és észrevenni az apró csodákat. ■

KÖSZÖNET A ROVAT TÁMOGATÓINAK:

KÖSZÖNET A ROVAT TÁMOGATÓINAK:

Jeep

KIPRÓBÁLTUK!

AZ IKONIKUS WILLYS JEEP FORMAI JEGYEIT H□EN □RZ□ JEEP WRANGLERT MINDEN RÉSZLETÉBEN TEREPRE SZÁNTÁK, ÍGY VALÓDI ÉLMÉNY VOLT VELE FELKAPASSZKODNI A SZENT-GYÖRGY HEGYRE. MI A 2.2-ES DÍZELT AUTOMATA VÁLTÓVAL VEZETTÜK, DE AKI TÖBBET HASZNÁLNÁ TEREPEN, MINT VÁROSBAN, ANNAK MINDENKÉPPEN MANUÁLIS VÁLTÓVAL AJÁNLJUK AZ AUTÓT.

BALATON-FELVIDÉKI NEMZETI PARK

Balaton-felvideki Nemzeti Park

A nyüzsgő tó nyugalmas hátországa

- 13 bemutatóhely
- természetismereti túrák
- barlangi kalandtúrák
- madárparadicsom a Kis-Balatonon

www.bfnp.hu

www.jeep.hu

A Jeep, márkanév a Chrysler Group LLC bejegyzett védjegye.

EGY SZIMBÓLUMNAK NINCS SZÜKSÉGE SZAVAKRA.

70th ANNIVERSARY

AZ EREDETI MÁR 9 765 000 FT-TÓL

Dízelmotorral, 6-fokozatú manuális váltóval, Start/Stop rendszerrel, puhatetővel, új, exkluzív utastérrel! Megújult, de továbbra is az eredetiség, a kaland és a szabadság szimbóluma. Terepjárónak született, de otthonosan mozog a városban is. 1941-ben új kategóriát teremtett, és azóta sem állt meg a fejlődésben. Az új Jeep Wrangler. Amikor egy autóból legenda lesz. További információk a www.jeep.hu weboldalon.

Jeep

iam Jeep 00 800 0 426 5337 00 800 0 IAM JEEP

A képen látható autó illusztráció. A tájékoztatás nem teljes körű és nem minősül ajánlattételnek.
További részletekről érdeklődjön a márkakereskedésben. Fogyasztás: vegyes/városi/országúti 7.1/8.3/6.5 /100 km. CO_2 kibocsátás: 187 g/km